

Voltak másféle reggelek is

Pestszentlőrinc, 2016. július eleje

– Voltak másféle reggelek is. – Ébredéskor ez volt az első összefüggő gondolata, ahogy az éjjeliszekevényen álló órára pillantott. Arra gondolt, fölösleges ilyen korán fölkelni, heverészhet akármeddig, hiszen egy hete nyugdíjas. Majd ha összeszedi magát, megmosakszik, beágyaz, fölöltözik, elballag a piacra, vesz két kiló paprikát, egy kis paradicsomot meg csípős kolbászt, délre főz egy tojásos lecsót. De előtte, hazafelé jövet benéz a „Feltételes megálló” elnevezésű intézménybe, és megiszik egy aperitifet, hogy jobban menjen a főzés.

Igen, voltak másféle reggelek is, sokfélék. Voltak sietősek és boldog nyújtózással kezdődők, lustálkodóak és izgalmasak, nehézkesen indulók és szívszorogatóak. Egy tekintetben azonban mindegyik hasonlított a másikra: a reggel mindig az ígérettel, a nagy lehetőséggel, a beláthatatlan jövővel volt egyjelentésű. Amikor kinyílt a szeme, rendszerint arra gondolt: előttem a mai nap, és ki tudja, mit hoz. Mi minden jó, szép és örömteli történhet velem! Lehet, hogy majd este pocsékul érzem magam, de most még minden mozdulat, minden gondolat, gesztus és lélegzet teli van ígérettel. Számára minden reggel a reményt és a várakozást jelentette.

Ma reggel unalommal fölérő nyugalmat érzett. Ez a nap nem ígért sem többet, sem kevesebbet, mint egy kiadós sétát a piacon, egy pohárka vodkát a „Feltételes megállóban”, meg egy zamatos lecsót, amelynek vörös levében rozskenyeret tunkolhat.

Miközben lassan föltápászkodott, kicsoszogott a vécére, aztán a fürdőszobába, a régi reggelekre gondolt. Könnyű volt, hiszen hatvanhárom évesen az ember fejében eleven képek formájában élnek az emlékek.

Buda, 1966. július közepe

Amikor kipattant a szeme, szájában összefutott a nyál. Rendszerint éhesen ébredt, így első gondolata a kifli és a kakaó volt: Az egy forintért kapható nagy kifli és a fél liter, testes alumínium kannából kimért, híg „gyári” kakaó. A konyhai csapnál gyorsan megmosta a szemét, a fogát, magára rántotta szürke színű rövidnadrágját, bordó zokniját, fölkapott egy kihajtott nyakú kockás inget, majd fogta a tejesüveget meg az asztal sarkára kikészített aprópénzt, és elindult a sarki közért felé. Tizenhárom éves Nagyfiú volt,

illetlenek tartotta volna indián lépésben végignyargalni a rövid utat. Fegyelmezetten, de sietősen lépdelt a sarki üzlet felé. A nyári reggel idején alig néhányan szédelegtek a belső budai utcán, autónak híre-hamva sem volt. Kétháznyi távolságra volt a közért, a bejárata a zsebkendőnyi, háromszögletű térre nézett, amelynek kavicsos sétányán megannyi napfényben csillogó, aranszínű söröskupak hevert. Belépett a savanyú kenyér szagát árasztó kis boltba, a pulthoz lépett, és szinte kérnie sem kellett, az ismerős elárusítónő már nyújtotta is a tenyérszerű papírba tekert egyforintos kiflit, tölcsérrel a duci tejesüvegbe töltötte a kimért kakaót. Nagyfiú gyorsan fizetett a tekerős pénztárgép mögött ülő testes nőnek, és most már mit sem törődve az illetéssel, indián ügetésbe fogva sietett haza. Közben elégedetten nézte a kifli ragyogó, vörösre sült, csavaros hátát, szinte a szájában érezte a letört kéregdarab sült ízét, amelyhez a kakaó kesernyésen mély zamata annyira talált. Otthon virágos oldalú bögréjébe kitöltötte a sötétbarna italt, letörte a kifli sarkát, és enni kezdett. A kifli erősen sült kérge és foszlós belseje közötti kontraszt volt az első gyönyörűség, és erre rákortyolni a keserédes kakaót – maga volt a földi mennyország. Ült a hokedlin, lógázta a lábát, tört a kifliből, kortyolt a kakaóból, és kerek volt a világ. Elégedetten gondolt arra, hogy a nyári szünet fele még hátravan. Nemrégiben jött haza a fonyódligeti úttörőtáborból, és nem soká indulnak nyaralni egy hétre a szabadszállási tanyára, Miklós bácsihoz. A Balaton-parti és a tavalyi tanyasi emlékek egymást váltogatva cikáztak az agyában, miközben fogyott a kifli és a kakaó.

Ha a tanyára gondolt, elsőként mindig az állatok jutottak eszébe. Tavalay egy egészen kicsi puli kutya szaladgált az udvaron, Miklós bácsi azt hagyta meg a szaporulatból. Ő az ölébe vette a kis jószágot, a fekete szörgombócot, amelynek egyik végéből rózsaszín nyelvecske lógott ki. Babusgatta a kis kutyát, az meg, bármerre is ment, állandóan a sarkában volt. Városi gyerek számára van-e nagyobb élmény ennél? Most is a kiskutyára gondolt, amely azóta már biztosan nagyra nőtt. Vajon megismeri-e tavalyi kis gazdáját? A kutyakölyök egy reggel a naposcsibékkal játszott. Megkergette a riadt, sárga pihés kis madarakat. Aztán egyet elkapott, és incselkedni kezdett vele. A mancsával föllökte, aztán a szájába vette, és futott vele pár lépést. A Nagyfiú egyszer csak azt vette észre, hogy a csibe egy ilyen játék után mozdulatlanul fekszik az udvar homokjában. A pulikölyök egy darabig szagolgatta, azután elszaladt immár a kacsákat kergetni. Ő gyorsan gödröt kapart, és eltemette a meredt kis jószágot, nehogy kiderüljön a kiskutya akaratlan csínytevése. Hiszen ő csak játszótársat keresett.

Jól osztotta be a reggelit, egyszerre fogyott el a kifli meg a kakaó. Külön élvezettel kapta be a kifli csücskét, nyelte le az utolsó korty kesernyés italt. Összesöpörte a viaszkos vászonterítőről a morzsát, a falikútnál kiöblítette a virágos bögrét, visszatette a helyére, a kredencre, és kiment a körfolyosós bérház sárga keramitkockás udvarára, hátha találkozik a harmadikon lakó Imivel. Ha nem találkoznak, akkor átmegy a szomszéd épületbe Ádámhoz. Ádám hetekkel ezelőtt levitte őt a pincéjükbe, és mutatott neki egy igazi huszárkardot. Szerettek volna vívni, de egy karddal nem lehet. Különben is olyan nehéz volt, alig bírták a fejük fölé emelni.

Fölnézett a harmadik emeletre, megpillantotta Imi, ahogyan az a lábát kilógatta a korlát rácsai közül.

– Följössz? – kiáltotta Imi.

– Lejössz? – kiáltotta Nagyfiú.

– Jó, megyek – válaszolta, és eltűnt a feje, a lába. Hallani lehetett, ahogy letrappol a lépcsőn, hogy kimenjenek a zsebkendőnyi terecskére az egyetlen csenevész fa árnyékába. Esetleg megszámozzák, hány söröskupak hever a murván. Imi egy labdával a hóna alatt jelent meg a lépcső aljában: – Menjünk focizni – indítványozta.

– Jó, menjünk – egyezett bele Nagyfiú, és még mindig a szájában érezte a „gyári” kakaó kesernyés ízét.

Hódmezővásárhely, 1973. február eleje

– Jó reggelt, elvtársak, ébresztő, föl! – ordított be a körlet ajtaján a századnapos. Huszonnégy álmos sóhaj, dühös morgás és trágár káromkodás szállt a frissen meszelt mennyezet felé. Huszonnégy álmos katona kászálódott le az emeletes ágyakról. Egymást lökdösve húzták magukra a nadrágot, bajlódtak a bakancs fűzőjével.

– Mozgás, mozgás! Tegyenek úgy, mintha él-nének! – jött meg a rajparancsnok hangja. Gál tizedes, a rangidős rajparancsnak jellegzetes sziszegő hangján erősítette meg a saját ukázat: – De futásban! – Gál tizedesnél ugyanis az élet futásban történt.

– Reggeli tornához sorakozó! – kiabált a századnapos a folyosón, aki mintha maga is fölélnkült volna az álmosító, bóbiskolós éjjeli ügylet vége felé. Három óra múlva leváltják, és végre mehet aludni.

Nagyfiú már várta, Gál tizedes mikor aktivizálja magát újra futás ügyben, de ezúttal csak a kapkodó, ruhájukat magukra cibáló katonák zihálását hallotta. Kinek a nadrágszíja lógott, kinek a bakancsfűzője tekeredett vékony kígyóként a lába után, ki meg fordítva húzta magára az atlétatrikót. A század fősorakozott a folyosón. Csaknem száz bozontos hajú, álmosan pislogó,

rendezetlen öltözetű fiú; az egyik életuntan pislogott, a másik leragadt szemét próbálta fölnyitni, a harmadik meg egyszerűen nekitámaszkodott a falnak, hogy föl ne dőljön.

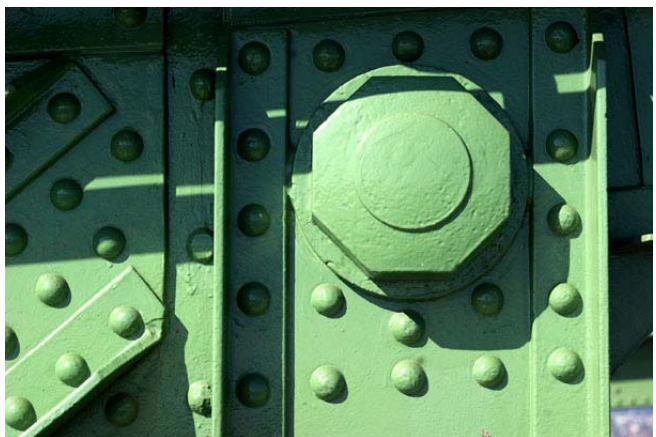
– Ne tarts lépést, indulj! – sísteregte Gál tizedes, és a száz fiatal lezúdult a lépcsőn. Ahogy kiléptek a kaszárnyaépület kapuja elé, mindenki hátrahőkölt, illet még nem látott: tejfehér köd ült az épületek között. A szemben levőt sem látták, pedig mindössze egy szélesebb gyalogjáró és egy gyepes sáv választotta el a két épületet.

Gál tizedes mit sem törődve a köddel, futást vezényelt, és a század élén eliramodott a sportpálya irányába. A száz szuszogó, ziháló katona lankadtabban ugyan, de követte. Nagyfiú valahol a csapat vége felé futott, részint, mert a harmadik szakaszban szolgált, részint meg nem érzett nagy kedvet a futás iránt. Úgy vélte, elegendő kocogni, előbb-utóbb úgyis odaér. A sportpálya szélén a köd miatt láthatatlan Gál tizedes parancsa sistergett át a homályon: – Tíz kör futás!

– Anyád... – súgta valaki maga elé nézve a Nagyfiú mellett. Aztán a száz ziháló, kócos alak nekilódult a négyszáz méteres köröknek. Nagyfiú e pillanatban úgy érezte, inkább kivégzőosztag elé áll, de tíz kört nem fut.

Azért nehézkesen nekilendült az első körnek. A pálya túloldalán, a külső kör ívén állt egy apró, sárgára festett épület, ahol a sporteszközöket, a pályahengert tartották bezárva. Amikor Nagyfiú mellé ért, kiugrott a futópályáról, és beállt a kis raktár túlsó fala mögé. Behúzódott az eresz alá, és nagyokat fűjt. – Tudod, Gál, mikor futok én tíz kört neked...

Ott dekkolt a kis épület külső fala mellett. Tudta, ebben a sűrű ködben senki sem látja, hogy hiányzik. Gál sem tudja megszámolni, hányan róják a köröket. Majd a vége felé visszalép a futók közé, azzal le van tudva a mai reggeli torna. Nagyfiú nagyon meg volt elégedve magával, ahogy túljárt Gál eszén. – Csak fussatok, majmok... – mosolyodott el maga elé nézve, és várt. A zsebéből előkotort egy cigarettát, rágyújtott, és belefújta

Jaksits Ilona fényképfelvétele

füstöt a ködbe. Próbálta számolni, hány kört futhatott eddig a század, talán a harmadikat róhatták. Ekkor pattant mellé a kistermetű, vézna Matyi. – Hogy a rosseb... – motyogta maga elé. Ekkor vette észre a fal mellett lapító Nagyfiút: – Te is? – Ühüm. És hallgattak. Figyelték a futópályát, és próbálták kiszámolni, hol tart a század, mi-

Jaksits Ilona fényképfelvétele

kor jutnak el a kilencedik-tizedik körig, amikor majd visszասurrannak a bolyba. Alig telt el egy perc, amikor Csucus, a zászlóaljkantinos is a fal mellé ugrott ki a futókörből. Aztán az írrok, Túróczi, a levéltárosnak készülő Fűmag, meg Matyi, no és a francia szakra fölvelt Legrand. Egyre többen surrantak ki a pályáról, és húzódtak be a kis sárga raktárépület eresze alá. – Úgy látszik, másnak is eszébe jutott a módszer... – nyögte Nagyfiú. Néhány perc múlva már annyian voltak a házikó fedezékében, hogy nem fértek el a külső fala mentén. Csak a köd sűrűségében bízhattak, hátha Gál nem veszi észre, hogy a fél század fölszívódott. Nagyfiú úgy érezte, már többen tömörülnek a sportszerraktár falánál, mint ahányan futnak. – Ha ezt Gál kiszúrja... – mosolyodott el, miközben arra gondolt, vajon mi lesz ma reggelire. Nyúlós, félig sült szalonna híg, fekete bivalytejjel, vagy tojásporból készült hagymás rántotta brómozott teával? Találgatás közben kilesett a fal sarka mögül. Ekkor a tejföl sűrűségű ködből hirtelen Gál tizedes alakja bukott elő. Mint egy jelenés: ott állt Nagyfiútól két méterre, csipőre tett kézzel. Ő behunyta a szemét, és várta a tizedes hangjának föl-sistergését.

Szeged, 1974. december közepe

Még koromsötét volt a szobában, amikor megszólalt a vekker. A fiú azonnal lenyomta a gombját, ne csapjon zajt ez az öreg jószág. December közepi reménytelen sötét volt, olyan sötét, hogy még a pirkadat is valami halovány, elérhetetlen ábrándnak tűnt föl. Nagyfiú először maga mellé nézett, Jutka párnán szétterülő haját vette ki a fölgyújtott olvasólámpa fénykörében. A lány arcán szelíd nyugalom ült. Nagyfiú szívét is ugyanez a nyugalom töltötte el. Csodálatos volt az éjszaka! Csodálatos, csak éppen rövid. Eleve későn érkeztek Nagyfiú albérleti szobájába, hiszen a házinéni a beköltözésekor kikötötte: lányok nem jöhetnek föl. Így aztán hajnali egy óra körül lo-

póztak be a házba, amikor Mária néni már javában horkolt az öblös fotelben a fehéren villódzó tévéképernyő előtt. Ahogy halkán suttogva vetkőztek, ágyaztak, hallották, amint a szomszéd szobában az öregasszony sűrű nyögések és szellentések közepette föltá-pázkodik a foteljéből, kicsoszog a vécére, lehúzza, majd

nyögve, morgolódva lefekszik, lámpát olt, és azonnal elalszik. Amikor hallották a szomszéd szobából Mária néni egyenletes lélegzését, Nagyfiú átfogta Jutka vállát, és az ágyra sodródtak. – Halkan – suttogta Jutka. – Persze – mondta ő, és szájával fogta be a lány száját.

Az ébresztőórát ötre állította be, hogy házinéni ébredése előtt menjenek el. Így aztán jó, ha egy-két órát alhattak. Mindketten kóvályogtak az álmodástól, de bármilyen kimerültek voltak, valami angyali nyugalom ült a lelkükön, a kielé-gült testé és a beteljesült szerelemé. Halkan, óvatos mozdulatokkal öltöztek. A fürdőszobában is épp csak egy picit nyitották meg a csapot, nehogy a túl korai vízcsobogás föltűnjön Mária né-ninek. Kapkodva öltöztek, a Nagyfiú óvatos moz-dulatokkal dugta a kulcsot a bejárat zárjába, ne csikorogjon, ha fordul. Már kinn is voltak a sötét, gyéren megvilágított utcán! Mindketten hát-rahőköltek. Amíg ők ketten egymásba merültek az éjszaka, vastag hótakaró borította be a várost. A fiú félcipője azonnal elmerült a friss hóban, arcába vágott a szél sodorta porhó. Ott álltak a kis kertés ház bejáratában, nézték a havas utcát és egymást, aztán fölnevettek. Elindultak a villamosmegálló felé. Ahogy kiértek a sugárútra, érezték, hogy szélrohamok söpörnek végig a vá-roszon. Porhó vágott a képükbe.

– Jaj a fejem, hogy fázik – nyögte Jutka. Nagyfiú lekapta a nyakából széles, hosszú sálját, és a lánynak nyújtotta. Az ügyesen fejkendő-t hajtogatott belőle, és az álla alatt összecsomózta. Egymásra nevettek.

– Úgy nézel ki, mint Másenyka a szibériai tél-ben... – mondta Nagyfiú, és átfogta a vállát, ma-gához húzta, hogy a testével is melegítse a lányt, aki tegnap este egy vékony kabátban, sapka nél-kül indult el a lánykollégiumból.

– Kedves Ivan, Ivanovics, mikor érkezik a trojka? – kérdezte évődve Jutka.

– Nem tudom. Alekszej Alekszejevics talán már elindult a remizből – és szeme fölé a kezé-

ből ellenzót formálva elnézett a végállomás felé, hátha megpillantja az első villamos lámpáit. – Egyelőre csak a szél süvítését és a farkasok ordítását hallom, Másenyka – tette hozzá, mivel semmit nem látott. Szempilláit is hókristályok borították be.

– Jó lenne most egy forró szamovár mellett üldögélni a dácásban – vette föl a fonalat Jutka.

– Bizony-bizony Másenyka, és pirogot enénk, de előtte egy kis vodkát is kortyolnánk. – Majd hozzátette: – És elnéznénk a muzsikokat, ahogy a havat lapátolják – mutatott Nagyfiú egy narancssárga hókotró autóra, amelyik csigalassúsággal haladt a sugárúton, reménytelen küzdelmet folytatva a kavargó porhóval.

– Hol marad a trojka? – kérdezte egy idő után Jutka, és még szorosabbra fogta a sálát a nyakán.

– Ej-ej, ez a lusta Alekszej Alekszejevics még el sem indult a remízből... – felelte nevetve, közben érezte, hogy a nyaka kezd fájni.

– Hány versztát megyünk? – kérdezte a lány.

– Fogalmam sincs, Másenyka. Be kéne ülnünk valahová, egy éjjeli menedékhelyre, melegedni az első óra kezdetéig.

– De mi van nyitva ilyenkor?

– Másenyka, nem tudom, ilyen korai órán nem szoktam elindulni otthonról.

Álltak az üres, hólepte megállóban. Nagyfiú a homlokát Jutka homlokához nyomta, aztán a szájuk összeért. Nem is lehetett pontosan látni, a lehetetük párája vagy a porhó felhője kavarg az arcuk körül.

Pestszentlőrinc, 1978. augusztus eleje

Jóval korábban ébredt, mint szándékozott. Nem a szemébe tűző nap, hanem a szorongás ébresztette föl. Negyed hétre állította be az ébresztőórát, de még fél hat sem volt, amikor kipattant a szeme. Az ébredéssel együtt érkezett az erős szívdobogás, ami nála a szorongásos izgalom legbiztosabb jele. Élete első munkanapjára virradt. Jó, jó, diákmunkásként évek óta minden nyáron dolgozott egy hónapot, de az csupán komolytalan passzió volt ahhoz képest, hogy fölött életpályája a mai nappal veszi kezdetét.

Újól megállapította, hogy ragyogóan süt a nap. Ez legalább biztató kezdetet jelent. Kinézett az ablakon, alant a lakótelepi park fáinak a sötétzöld levélzete szinte csillámlott a Nap fényében. Korán kelők és kutyasétáltatók haladtak el az ablaka és a fák alatt. Visszahúzta a függönyt, és a fürdőszobába sietett. Belépett a kádba, magára eresztette a vizet, aztán alaposan megborotválkozott, ügyelve, nehogy megvágja az arcát vagy a nyakát. Hogy is festene első munkanapján összekaszabolt nyakkal...

Egy szakkönyvtárban kapott állást. A patinás könyvtáráépület a belvárosban állt, éppenséggel az épülő metróvonal még nem létező állomása mellett. Új munkahelyére való első megérkezését alaposan meg kellett terveznie az elmúlt napokban, hiszen az Üllői utat a metró építése miatt hosszú-hosszú szakaszon lezárták, a régi villamosjáratot pótló buszoknak pedig nagy kitérőt kellett tenniük. Ráadásul a széles Üllői út forgalmát nehezen viselték a keskeny kőbányai terelőutak. Ez a terelés – számítása szerint – plusz félórát jelentett. Miután gondosan ellenőrizte, hogy nincs vágás a nyakán, magára húzta az este előkészített rövid ujjú inget. Izgalmában a reggelit kihagyva zárta be az ajtót. Sűrűn nézte az óráját, miközben várta a villamost, amely immár rövidebb útvonalon közlekedett. A nehézkesen csikorgó jószággal eljutott az ideiglenes végállomásig, ahol átszállhatott a pótló buszra, amely Kőbánya szűk utcáin kanyargott vele, mígnem beért a Belvárosba. A könyvtár épülete előtt szállt le, csaknem háromnegyed órával a munkaidő kezdete, azaz nyolc óra előtt. Ténfergett egy kicsit a környéken, aztán keresett egy korán nyitó presszót, hogy valahol elüsse az időt. Fölösleges volt szívdobogató kávé innia, így is teli volt drukkal, szorongással. Pedig nem is volt számára ismeretlen hely a könyvtár, hiszen a szakdolgozatához az anyaggyűjtés egy részét itt végezte tavaly. Azok a könyvtárosok, akik segítettek neki, akik tájékoztatták, kiszolgálták, mától kezdve a kollégái lesznek. De ez az ismerőség sem nyugtatta meg.

Hirtelen éhség csavarodott a gyomrába, amelyet az otthon elfogyasztott kávé most egy kicsit megmozgatott. Ajjaj, a gyomrom – gondolta, és ettől még izgatottabb lett. Figyelte a villamospótló buszokat, ahogy a keskeny utcákon lavíroznak. Nyolc óra előtt tíz perccel már az épületben volt, fölsietett a díszes, tükrös lépcsőház márványlépcsőin, benyitott a sötétbarnára pácolt, hatalmas sárgaréz kilincsel nyitható, faragott ajtón, és a tekintélyt parancsolóan berendezett olvasóteremben találta magát. Ismerős volt a terem, hiszen tavaly sok-sok órát görnyedt itt a rég megsárgult folyóiratokat lapozgatva, jegyzetelve. Ismerősek voltak a barokkosra faragott lábú asztalok, a bőrborítású székek, a zöld ernyős olvasólámpák és körben a kézikönyvtár vaskos gerincű, édeskés papírszagot árasztó kötetei.

Ott állt a terem ajtajában, körülnézett, sehol senki. Önkéntelenül is köhintett egyet, hátha előkerül valaki a belső munkaszobákból. Hiszen azt is tudta, hogy a díszes, galériás olvasóterem hátsó sarkából nyíló, ugyancsak faragott ajtó három különálló kis munkaszobába vezet. Köhintett még egyet, aztán tétován végigsimította az olvasóterem egyik nagy asztalának tükörfényes,

intarziás lapját. Úgy érezte, a tudomány szentélyében áll, itt csak suttogva lehet beszélni, illő tisztelettel közelíteni a vaskos, bőrkötésű könyvekhez, az egyformára bekötött folyóiratokhoz, az iratgyűjtő dobozokba helyezett fóliánsokhoz. Drukkját most már a megilletődöttség váltotta föl. Körülnézett az ismerős helyiségben, örömmel konstataálta, tavaly óta nem változott itt semmi. Miért is változott volna, ha hatvan éve ugyanolyan? A bejáratnál szemben terjedelmes, rézfogantyús katalógusszekrények álltak, közöttük a belvárosi térre néző ablakokkal. Jobbra, a sarokban a munkaszobákba nyíló faragott ajtó, és körben a kézikönyvtár polcai, felül pedig ugyanaz, csak galériával. Az egyik sarokban, a galériára vezető csigalépcső mellett tekintélyes üvegezett könyvszekrény díszlett, nyilván ebben tárolták a legértékesebb, legrégebbi könyvritkaságokat. – Itt fogok dolgozni – húzta végig a tenyerét még egyszer az olvasótermi asztalon. Jobbra volt még egy vörös márványszegélyű, rézrácsos álkandalló, előtte terpeszkedett a felügyelő könyvtáros asztala, amelyen csak egy kartotékos doboz árválkodott, meg egy ósdi tintatartó, amit nyilván régóta nem használtak. Újra és újra körbetekintett az olvasóteremben, amikor a háta mögött kinyílt a bejárat. Megérkezett az első kolléga, akit még olvasó korából ismert.

– Á, á... – közeledett a természetes ember, mint ha hirtelen nem tudná, hogyan köszönjön az újsütetű kollégának, tegezve vagy magázva.

– Jó reggelt! – mondta ő, aki szintén nem volt biztos benne, hogy kezdeményezheti-e a tegeződést.

– Jó reggelt, jó reggelt – hangoskodott kedélyeskedőn a testes, elhalasztva a tegeződés-magázódás dilemmájának föloldását. Aztán maga elé tessékelt, és bevezette a sarki ajtón az egyik munkaszobába.

– Hát ez lesz az – mutatott egy ugyancsak múzeumi darabnak látszó hatalmas íróasztalra, amelyen egy világosszürke Erika írógép árválkodott. – Ez – ismételte, és meglapogatta az asztalt.

Nagyfiú most egy pillanatra újból kisfiúnak érezte magát.

Lido di Jesolo, 2006. július vége

Arra ébredt, hogy vakító napfény szúrja a szemét. Az ágytól jobbra, a félig nyitott, üveges erkélyajtón tűzött be Itália napjának aranyfénye. Oldalra fordult, a felesége összegömbölyödve aludt mellette, a másik fal mellett, az emeletes ágyon két fia aludta nyugodt álmát, a nagyobbik lent, a kisebbik a felső ágyon. Föül, megdörzsölte a szemét, és zsongító boldogsággal tudatosította magát, itt vannak Jesolóban, az Augustus császár nevét viselő apartmanházban, száz méterre az azúrkék szín-

ben tündöklő Adria partjától. Igen, Itália! Újra itt van a család. Tegnap délelőtt érkeztek a sárga emeletes busszal, délben elfoglalták ezt az apartmant, egy emelettel följebb attól, ahol tavaly nyáron töltöttek egy hetet. Így aztán ismerős volt a ház, a környék, a part, egész Jesolo, hiszen sokszor bejárták a pineafenyők árnyékolt utcákat, a lámpafényes esti korzót, a leánderekkel övezett parti sétányt. Sokszor végigballagtak a napsütött úton a kikötőig, ahonnan minden reggel hófehér hajó indult Velencébe.

Fölkelt, kilépett az erkélyre. Belehallgatott a csöndbe. Jesolo ilyenkor még javában aludt. Rákönyökölt a korlátra, elnézett a keskeny utca fölé a város felé. Egy tejesautó zúgott el az erkély alatt, majd a sarkon fölbukkant a zöldséges háromkerekű teher-motorkerékpárja, megrakva paradicsommal, padlizsánnal, gyümölcsökkel. A darázszerű kis jármű még csak nem is lassított a sarkon, teljes sebességgel robogott át a kereszteződésen. – Késésben van a zöldséges – mosolyodott el. Aztán eszébe jutott, lemegy a közeli szupermarketóba reggelit vásárolni. Idős szemüveges úr a tulajdonos, aki a csemegepulznál szolgál ki, ébenfekete hajú, vastag keretes szemüveget viselő, mosolygós lánya a kasszában ül.

Halkan kiment a fürdőszobába, langyosra állította a zuhanyt, letusolt, rövidnadrágot, trikót húzott, és csöndesen behúzta maga mögött az ajtót. A lépcsőházban az ismerős mosószerillat fogadta. Leballagott a szürke lépcsőkön, amelyek oldalt vörös téglás falban értek véget, kilépett az üvegajtón a keskeny utcára, amely ugyancsak Augustus császár nevét viselte, és a szemben lévő ház árnyékában elindult az önkiszolgáló felé. A sétálóutca sarkán körülnézett, de ilyenkor még gyér volt a forgalom, nyugodtan átmehetett. A következő sarkon befordult egy keskeny utcába, amely épp a tengerhez vezetett, itt volt az ételmisszerűzet. A bejárat mellett fémpolcokon a zöldséges és gyümölcsös ládák sorakoztak, pompás paradicsomokkal, hatalmas kaliforniai paprikákkal, napraforgósárga cukkinivirágokkal, sötétlila padlizsánokkal és hófehér hagymákkal. Máris összefutott a szájában a nyál, pedig nem ezekért jött. Belépett a húsre klimatizált üzletbe, „bonszornót” köszönt a kasszában ülő fekete hajú lánynak, fölvetett egy könnyű fémháló kosarat, és szétnézett. Vett nyolc zsömlét, aminek tudta is a nevét, úgy hívják, panino. Aztán a hűtőpolcra vett egy kockavaját, néhány gyümölcsjoghurtot. A csemegepulthoz lépett, a szemüveges tulajnak is köszönt, és összeszedve olasz tudását kért tíz szelet sonkát. Az értelmiségi arcú, minimum orvosprofesszornak látszó eladó hatalmas pármái sonkát emelt ki az üvegpoltból, majd illesztett a szeletelőgépre, és a lesodródó papírvékony szeleteket egymás mellé helyezte egy műanyag bélé-

ses zsírpapírra, majd az egészből ügyesen teker-
cset formált. Otthon, amikor majd kinyitja a pa-
pírteker-
cset, az maga egy gusztusosan elrende-
zett sonkás tálca lesz. A „professzor” a szemüve-
ge fölött ránézett, és megkérdezte: – Basta? – Si,
grazie– felelte ő, és a teker-
cset óvatosan a kosa-
rába helyezte. Nem bírta ellenállni, vett egy kis
rúd szalámit, ami külsőre éppen olyan volt, mint
a hazai, fehér nemes penész borította spárgával
sűrűn átsavart tömzsi testét. Még vett egy do-
boz vérnarancslevet, és a kasszához ment. Köz-
ben hátrafordult, hogy szétnézzen, vajon meg-
vett-e mindent. A professzor az üveges pultban
rendezkedett, megigazította az olajbogyós, rák-
salátás tálakat. A feje fölül a Szűzanya tekintett
le a boltra egy színes nyomatról.

A fekete hajú lány előzékenyen minden árut
egy nejlonszatyorba helyezett, majd visszaadta
az aprót. – Arrivederci – fordult vissza az ajtó-
ból, a fekete hajú lány ekkor mosolyodott el. Ki-
lépett a keskeny utcára, ahol arcába csapott a
tenger felől érkező sós fuvallat. Elégedetten, de
az artistikusan összetekert sonkás csomagra
gondosan ügyelve, elindult az Augustusról elne-
vezett utca felé. Most a hátában érezte a tenger
felől érkező szelet. Szinte röpült a reggelivel.

Pestszentlőrinc, 2016. július eleje

Végzett a fürdőszobában. Magára húzta a kínai
üzletben vásárolt olcsó ingét, kiment a konyhá-
ba. Odakészítette a kotyogóba a kávé, közben
főlnézett a gáztűzhely fölötti falra, amelyet –
ahogy szokta mondani – ezúttal is patinásnak
talált. – Festetni kéne – dörmögte a kávéfőző
fölött. Leült az egyik konyhai székre, kinézett a
keskeny ablakon a magasra nőtt lakótelepi fák
fölé. Most is úgy villództak a napfényben a leve-
lek, mint azon a reggelen, amikor először indult
első munkahelyére. Azóta eltelt csaknem negy-
ven év. A patinás olvasóterem immár afféle
könyvmúzeum. Néha, az utóbbi években egyre
gyakrabban, maga is múzeumi darabnak érezte
magát benne. – Eljárt az idő – nézett maga elé,
és elmosolyodott saját közhelyén. Aztán a kávé-
főző biztató kotyogását hallotta, orrába csapott a
gőz kesernyés illata. – Voltak más reggelek is,
szépek, izgalmasak, napsütöttek és hófúvásosak,
ujjongók és szorongással telők. De hát Istenem,
a reggelek ígérete, a mindennap újraéledő re-
mény, az talán megmaradt. Csak az maradjon
meg! – és virágos oldalú bögrébe töltötte ki a
feketét, mint hajdani Nagyfiú a „gyári” kakaót.

Jaksits Ilona fényképfelvétele